

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse regulat u de 2 ori, si Fóiea una data pe sepmenea, ad. Mercurea si Sambat'a. — Pretiulu loru este pe 1 anu 10 f., pe diumetate anu 5 fr. austr. in laintrul monarhiei. Pentru tieri straine 15 f. pe unu anu séu 45 doidieceri, or 3 galbini si 3 doidieceri mon. sunatoria. Se prenumera la tóte postele c. r., cum si la toti cunoscutii nostri DD. corespondenti. Pentru serie „petit“ se ceru 8 cr. val. aust. Taps'a se cere inainte.

Nr. 39.

Brasovu, 13. Maiu 1861.

Anulu XXIV.

Telegramu.

Viena, 24. Maiu. Eri urmà denumirea Domnului **Alessandru Bohetielu** de comite séu capitanu supremu pentru districtulu Nasaudului. Oficialii tablei regesci inca nu'su denumiti. Nascu.

Cuventulu lui Franciscu Deák, rostitu

in cas'a deputatilor in 13. Maiu 1861 *).

Timpuri grele, ani plini de pericole au trecutu preste noi. Natiunea nostra a statu aprópe de o nimicire totala.

Ci pe candu provedintia dumnediéasca de o parte nea cercetatu cu atatea suferintie, de alta a destuptatu si putere in peptulu nostru, pentru că se nu concademu si patria nostra aruncata in pericolu cu atatu mai inflacaratu se nio iubim.

Dea cerulu, eá in dilele cele de cercari grele se simu invatiatu si ca cei carii amu fostu uniti in suferintie, se simu uniti si in lucrările nostra.

Noi suntemu representantii natiunei, carea 'sia depusu sörtea s'a in manile nostra si asecurarea viitorului seu o a concrediu onorei si priceperii nostra. Problem'a nostra este importanta, pusetiunea ne este grea, pentruca starea la care amu devenit u extraordinaria. Au mai fostu si alta data casuri in viat'a nostra constitutionala, candu suveranul si natiunea in privit'a unoru ceniuni de dreptulu publicu nu erá invoiti; fostau timpuri candu casurile de certa s'au prefacutu in desbinari stricatióse. Atunci insa atatu domnitorulu, catu si natiunea se astă pe acelasi teren, adica pe terenulu constitutionii unguresci recunoscute de ambele parti; amendou partidele se provocá la aceleasi legi, pentruca disputa nu curgea asupra valórei legilor, ci asupra espliarii acelora. Acum inea nu stamu pe o temelia recunoscuta de ambele parti; acum nu se tragu la indoiéla cestiuni particolare din dreptulu publicu, nici intielesulu legilor, ci natur'a constitutionei nostra si valórea legilor nostra fundamentale. Ei voiescu se ne dea si noue constitutione, nu inea pe aceea pe care ei nio luară cu forta, ci alt'a, un'a noua, strina, o ruptura din acea constitutione comuna, pe carea ei o gatira pentru tota monarchia. Noue inea, nu ne trebuie constituiune data, ci noi ne receremu constitutionea strabuna, carea nu a fostu vre unu daru, ci ea s'a inteneiétu prin contracte reciproce si s'a desvoltatu din vieti'a natiunei; acea constitutione, pe carea noi dupa timpuri o amu acomodatu la cerniente seculului si totu noi inane voimur se o acomodam inca si pe viitoru; acea constitutione ale carei principii fundamentale sunt consecrate din secoli. Dreptulu si legea, cum si santiania invoielilor stau in partea nostra; in contra nostra este: puterea materiala**).

Intre atatea nevoi si pericole avemu trebuintia mai vertosu de doue lucruri: constantia si prevedere. A cede acolo, unde concesiunea este totu una cu sinuciderea, séu a cutediá ceva in ruptura capului acolo unde nu cere trebuintia, amendou acestea aru fi crime in contra natiunei.

Diet'a s'a constituitu si noi trebuie se desbatemu si se decidemu despre form'a si coprinsulu celei dintaiu adrese serbatoresci.

Trei intrebatuni ne stau inainte: Ce se dicemu? Catra cine se vorbimu aceleia, care trebuie se le vorbimu? Si in ce forma se turnamur noi resultatulu cointelegerii nostra? — Acestea trei intrebatuni stau in legaminte strusa un'a catra alt'a; deci imi voi spune in privintia la tóte trei nepretentios'a mea opiniune.

Mai antaiu de tóte voiescu a cuventá despre coprinsulu serbatore-

*) Acestu cuventu si projectulu de adresa merita a se citi cu tota luarea aminte, nu numai pentruca Fr. Deák trece astazi de capulu unei partite forte numeróse si tari, nu numai pentruca numitulu oratoru e unulu din cei mai eminenti juristi si barbati de statu, ci si pentruca in acel cuventu se poate vedé, că in oglinda situatiunea politica din dilele nostra. —

Not'a Red. Gazetei.

**) Puterea armata.

resceci nostra adrese. Eu in cuventarea mea nu me voi margini numai la simpla enumerare a obiectelor, pe care dorescu a se primi in declaratiunea nostra, ci siindca la o causa atatu de importanta trebuie se simu cu luarea aminte tocma si la imbinarea si legamintea obiectelor, asia imi ceru voie dela onorabil'a casa a citi unu proiectu formulatu, dupa carele eu dorescu a se compune cea dintai a nostra adresa. (Dupa ce se va desbate si modifica vomu publicao introdata, pana atunci ei cam scimus cuprinsulu din Nr. tr.)

(Va urmá)

3./15. Maiu 1848 in 1861,

Diua de 3./15. Maiu 1848 e bine cunoscuta on. publicu, e acea di insemnata, in care romanii ardeleni constituinduse in siedintie formalu sub inspectiunea comisarilor regesci trimisi de in. guberniu, s'a declarat pre sine de „natiune politica independenta“; „a decretat stergerea iobagiei“ si a protestat in contra uniunii Ardealului cu Ungaria, pana candu nu va fi reprezentata si natiunea romana, că a-tare in dieta si primita prin articulu de lege. — Mai lipsia se decretese, că acesta di se sia serbatore nationala pentru totudeuna, ceea ce se facu cu 13 ani mai tardiu.

Si că se scia on. publicu cum e'a facutu acesta, debe se afle, ca cu vreo 3—4 dile mai vainte se respundi o faima surda, „ca in 3./15 Maiu se tiene in Blasius unu maialu stralucit, la care eunt invitati toti romanii cu romancutiele loru. — Acesta faima surda asia cum sú, atrasa pre acea di o suma de romani mai zelosi la Blasius, carii inca in ajunulu dilei ce era destinata pentru maialu, incepura asi manifesta prin cuvinte respicate dorint'a de a serba 3./15. Maiu nu cu jocuri si petreceri ci cu santa liturgia, cu marire intru cei de susu lui Dumneidei si alte rugatiuni bisericaseci, si cuvinte omenesci, precum s'a si facutu in tóte bisericele, in cea catedrala cu asistentia si binecuvantarea Escentientei Sale parintelui metropolitu, si in biseric'a orasiului cu acea vechia formalitate obserbata si la parentii mosii si stramosii nostru in Roma vechia, ca pre catu tempu tienu in acea biserică s. liturgia, cantarea destuptate romane si unele cuventari potrivite cu festivitatea dilei se inchisera tóte boltele, pravaliile si dughenele din orasiu.

Ba la rugatiunea — osfestania — ce se facu in campulu libertatii, unde pétra asediata acum 13 ani serbi de mésa, pre care se pusă sánta cruce si caldarusia cu ap'a ce se santi si a carei stropire de masa omenescă fu urmata iudata si de man'a, cea dumuedieescă spre multiamirea si indestulirea tuturor. Cata deosebire intre caderea chorului din Turda, si ploiti'a ce a urmatu dupa rugatiunea si stropirea din campulu libertatii!

Dupa més'a cea frugala, destulu de multiamitorie, ce o dete Esc. Sa. Dn. metropolitu celoru mai betrani din concurrentii serbatorei ne chiamă clopotulu celu mare alu metropoliei pre toti la „Inserata, unde ne mangaiéra forte multi modulatiunile cele potrivite ce le face protopopulu Begnescu atat in cantarile bisericoseci, catu si in destuptate romane!“

Dela 8 óre séra pana in diorile diminetiei conferentie private si balu nu stralucit dar' fideli.

In 16. Maiu intr'o siedintie formală ce se tienu in sal'a cea mare a metropoliei — odinióra seminarulu clericilor lui Aaronu — se desbatura mai multe obiecte interesante si cestiuni taietorie in vietia.

Fogarasiu, 17. Maiu 1861.

Restaurarea in Tiéra Oltului.

In 13. Maiu s'a tienutu aici in curtea dominala o conferintia sub presidiulu Illustr. Sale Dlui consiliariu gubernialu Aldulianu ca comisariu regiu, si a Domnului capitanu supremu Ioane Branu de Lemeni.

Conferintia au fostu compusa din 341 romani si din 59 neromani (unguri, sasi, evrei).

Romanii s'a infaciosiatu la conferintia cu stégulu loru nationalu, pe care era scrisu cu litere aurite „limba“, si la o parte mare dintra membrui conferintiei vedeai pe palaria lunga cocarda nationala o hartia galbina, pe care era cu litere vinete scrisu „limb'a.“

Siedintia s'a deschis la 10 ore inainte de amedi, si mai antaiu impartasiesc II. Sa D. capitanu s. conferintie, ca inaltulu regiu gubernu anulandu conclusele adunantiei districtului din 16. si 17. Aprile a. c. sau induratu a esmit din sinulu seu pe II. Sa D. cons. gubern. Ioane Alduleanu in calitate de comisariu regiu ca in intiegere cu II. Sa si eu fruntasii acestui districtu nobilu, se aduca administratiunea districtului in ordine prescrisa de legi.

Apoi se redica D. consiliariu gubern. Alduleanu si in o cuventare forte potrivita tienuta mai antaiu in limb'a romana, apoi in cea magiara, salută adunant'a in numele gubernului r. si impartasi adunarii calitatea sa de comisariu regiu, recomanda pedirea terenului legalitatii, demuestra tristele urmari a le abaterei dela elu, si revocandu in memoria tristulu trecutu de ani 12, recomenda adunantiei, intiegere buna, armonie si iubire fratișca. —

Din partea adunantiei si redica D. Jakab György si exprima in numele adunarii bucuria, ca vede in mediloulu adunantiei o persoana, care va sci midiloci o impaciuire intre tota partidele din acestu districtu. —

Dupa aceasta denumi Dn. consiliariu gubernialu doi notari (unu romanu si unu magiaru) pentru purtarea protocolului in limb'a romana si magiara. —

Acesta su marulu de certa intra noi si fratii magiari. —

La aceasta vreo cateva minute s'a observat intre membrii romani, cu deosebire intre intelligent'a romana ce era de facia, o liniste plina de seriositate, apoi audiai intre poporu cuvintele: „ce se sia aceasta ca in 16. si 17. la mōra de hartia s'a sorisu protocolulu numai romanesce si acum se se scrie si in alta limba.“

Mai antaiu, cerendu cuventu, se redica I. Romanu si cere ducerea protocolului numai in limb'a romana, dicundu, ca districtulu acesta este pana la o mica exceptiune curat romanu; ca ducerea protocolului in 2 limbe despre unulu si acelasi obiectu este superflua; ca unu protocolu dusu in alta limba decat in cea romana nici s'ar puté verificá, de orece majoritatea absoluta a acestei adunantie nici o iota nu pricepe magiaresoe, dara din contra fratii magiari, cari sunt de facia, toti pricepu romanesce.

Acesta a fostu de ajunsu a sparge ghiati'a cea tare.

Romanii ce erau de facia toti ca unulu strigara, ca protocolulu se se duca numai romanesce.

Dn. consiliariu gubernialu, precum se observa, nu era pregatit pentru o opositione din partea membrilor rom. statu de mare si unu lidara, reflecta ca intrebarea limbei nu se tieu de ordinea dilei, ca designarea limbei pentru purtarea protocolului este curat dureptulu comisariului regiu, ca chiamarea adunarei este numai alegerea comitetului centralu, in alu carui cercu de activitate cade si intrebarea limbei, ca eschiderea limbei minoritatii nu corespunde principiului libertatii.

Acum se redica Dnulu Gál János (cunoscutu din conferint'a din Alb'a-Julia) si dice ca purtarea protocolului numai in limb'a romana este lucru ilegalu, ca dupa legile positive protocolulu ar trebui se se porde numai in limb'a magiara, dara totusi in favoarea fratietatii nu pretinde aceasta ca eschiderea limbei romane, ci postesce numai, ca protocolulu se se duca in ambe limbele.

Acesta au produsu sgomotu mare intra membrii romani fara inse de a se turbura catu si de puçinu ordinea cea buna ce au dominitu in totu decursulu siedintielor.

Aici se ridicara dintra intiegintia romana I. Romanu, Georgie Strimbu, protopopulu Popescu . . . sustienuti de toti romanii si aratara, ca in alte comitate si districte ale Transilvaniei, unde romanii sunt numerosi si in unele locuri chiaru in majoritatea facia cu fratișii magiari fura eschisi cu limb'a loru materna din afacerile publice, ca in districtulu Fogarasiului sunt presté 65,000 de romani catr 2000 neromani, ca principiulu majoritatii mai cu séma in giurstarile acestui districtu justifica din destulu ducerea protocolului numai in limb'a romana. —

O desbatere de 5 ore nu au fostu deajunsu, ca intelligent'a romana se se si pututu apleca la cea mai mica concesiune in aceasta pri-vintia. —

Vedindu fratii magiari, ca caus'a e ca perduta cerura, ca adunarea se se verifică, ce s'a si intemplat. —

Acum D. consiliariu gub. provocă inca odata pe intelligent'a romana, se considera lucrulu bine si se si declare opinionea in sensulu legilorloru.

Intelligent'a romana unulu dupa altulu de nou s'a declarat in sensulu mai susu aratatu.

Se scola I. Romanu si dice, ca de ore ce aceasta conferintia este conchiamata si compusa dupa tota forme legii; de ore ce acum este si verificata, de ore ce acum acestei conferintie sub nici unu pretestu nu i se mai poate denegă caracterulu legalitatii; de ore ce nici acea se poate denegă, ca in puterea acestei adunari — resp. a majoritatii ei — sta a si dealege limb'a protocolui; de ore ce o majoritate de

parte precumpanitor'e s'a declarat destulu de chiaru pentru ducerea protocolului numai in limb'a romana: asiadara rogă pe D. consiliariu gub. se aiba bunataate a enunciă votulu majoritatii.

Inainte inse de a enuncia acestu votu roga pe D. capitanu s. se si dee si Dsa parerea asupra acestei cestiuni. —

D. capitanu supremu, dela care nici ca asteptam altuceva, arata in o cuventare romanésca plina de spiritu nationalu, ca limb'a protocolui nu poate fi de catu numai cea magiara.

Membrii romani prorupsera la aceasta in strigari de „se traiés, ca!“ care tienura mai multe minute, ridicandu pe Dn. capitanu s. cu scaunulu in susu.

Acum Dn. consiliariu nu'i remase alta, decat se enuncia votulu majoritatii, care sună:

„Cu tota ca conclusulu majoritatii in aceea parte e nelegalu, ca adunant'a a causat si a forsat desbaterile asupra cestiunei limbii, asupra unui obiectu, care nu se tiene de competenti'a ei, de ore ce inse toti membrii romani, cari facu majoritatea de parte precumpanitor'e in adunantia, ceru necontentu ducerea protocolului numai in limb'a romana si deolara, numai astfelii de protocolu alu privi de protocolu alu conferintie legalu si obligatoriu pentru sine, asia dice D. consiliariu, ca Domnialui nu'i remana alta decat s'a a disolvi adunant'a, seu a enuncia votulu majoritatii. —

Inse luandu in privire disordinea ce ar' urmă in districtulu Fogarasiului din lips'a unui organu representativu, din lips'a unui comitetu centralu, luandu in privire ca scopulu meritulu alu acestei adunari, este constituirea unui comitetu centralu, ca dora se nu se sacrifice scopulu formelor, asiadara nu poate disolve adunarea, ci concede purtarea protocolului numai in limb'a romana. —

La aceasta protestara fratii magiari cu D. Gál János in fronte si voira a parasi adunarea. —

Aici suntemu cu mare multiumita datori D. consiliariu gub., caci a sciutu cu atata intieptiune si tactu adeverat diplomaticu si cu asia cuvinte dulci a linisti pe fratii magiari, catu au remasu in adunantia pan' la fine. —

Cu aceasta trecuramu la alegerea comitetului. —

Aici nu avuramu grautati, siindca in diu'a trecuta aviseram o mica conferintia, unde asupra compunerii comitetului ne amu fostu invito cu fratii magiari si sasi, ca ad. comitetulu se constă din 100 de membrii, din care 70 se sia romani si 30 neromani. Acum s'a cestitu numai din partea romanilor acei 70, precum si din partea neromanilor acei 30 de membrii, si care fora exceptiune fura de catra adunantia numiti. —

Asia romanii aici in lupt'a cea dintai au remasu invingatori, ei au remasu consecuenti otaririlor din 16. si 17. Aprile.

In 13. la 4 ore s'a incepuru desbaterile in comitetu sub presidiul Ilustritatiei Sale D. capitanu supremu. —

(Va urmă.)

Campeni, 19. Maiu n. 1861.

Pre lunga tota ca diregatoriele politice a le fostului gubernu absolutisticu cu 15. ale curintei au inchisu tota protocoilele lucrarilor administrative; cu tota ca nou denumitii oficiali comitatensi cari fusera se vina in cea mai de aproape atingere cu poporul de aici in datulu de susu si dedera dimisiunea din causa, ca denumirea loru o priveștu de nelegala — de orece representatiunea comitatului din an. 1848 in contra protestului nostru facutu in Aiudu in 26. Aprile cu ocaziea conferintiei preliminare se a intregit pre sine insusu „de noi fara de noi“ — poporul din acestu giuru munteanu chiaru in aceste momente sgomotose, in care se vede mai dicundu lasatu fara de nici o administratiune, petrunsu de instinctul national romana, a venit la cunoștiintia de sine asia, catu caracterulu ce lu dovedesce in acestu tempu reformatoriu e admirabile.

Poporul munteanu si a depusu sōrtea s'a in manile barbatiloru de incredere ai natientei sale, prin urmare densulu va lua numai aceiasi direptiune ce i se vede mai salutare facia cu venitoriul national. —

Cu sange rece privesce totu romanulu de pre aici tota nedrepatatile ce se comisera cu reconstituirea comitatelor pre bas'a constitutionale priu nerespectarea adeveratelor dorintie ale sale. — Dicu cu sange rece privesce la tota acele neindrepatiri patrate de acei nationali liberali, cari numai in sensu egoisticu manifestesa egal'a indrepatatire de atatea ori repetita de pre tronulu Domnitorului, — pentruca unu instinctu secretu 'lu convinge, ca si natuina romana, care a avutu odata unu asia incepuru inaltu, debe se vina la cinta destinata pentru poporele lumiei lui Ddieu.

Nu mai incapte nici o indoiela dar', ca staruint'a fiacarui romanu adeverat in parte si in genere — e — desvoltarea nationala la gradul perfeptiunei politice, intelectuali si religiose morali pre fundatul dreptatei, pre calea legala, a linistei si a pacei.

Mi tienu de strinsa datoria dar' a face acestu raportu spre mulcomirea si odichnirea celoru infricati, cari credu si se vaie-ra, ca acestu contienu munteanu vedienduse acum fara de nicio de-regatorie politica administrativa — e pre terenulu reactiunei si alu anarchiei:

Limb'a! limb'a! limb'a si dreptatea se ne sia stimata josu si susu si noi suntemu odihniuti. —

G. Joanette.

Belugradu, 16. Maiu 1861.

Onorata Redactiune! In 15. ale curintei prin decretul presidialu din 4. ale cur. Nr. 81 a comitelui supremu din com. Alba-Inferioare denumitulu de vice-spanu Dionisiu Tobias, de vice-notariu comitensu Gregorie Papu, de jude cerculariu Ioane Darabantu si de sub-jude cerculariu Petru Ioanette si dedera urmatorea dimisiune:

„Illustrisime D. com. supremu alu Albei-Inferioré!

„Illustr. V. v'ati induratu cu presidialulu din 4. ale c. Nr. 81 pr. a ne denumi pre noi de oficiali provisori ai acestui comitatu. Credemu ca Illust. V. saia cu desbinarea ivita intre membrii conferintie preliminare din 25. si 26. Aprile n'ati potutu intreprinde mediu mai coresponditoru spre mai curend'a incepere a administratiunei decatu o organisatiune provisoria, si candu aru si provediuta o congregatiune generala catu mai curendu spre alegerea representantilor comitetului, ne amu tiené norocosi numai decatu a pasi in activitate. — dupa ce inse in contra unanimei vointie a romanilor — representatiunea comitatului din 1848 s'a reintrogritu ea pre sine, si — e — de prevediutu, cumca acésta representatiune si va alege si oficialii comitatului, nu ne remane alta decatu a ne esprime cea mai umilita multiumita pentru aratata destingere prin denumirene; inse totuodata ve si descoferim, ca noi oficiele conferite noue in acestu provisoriu nu le primim. — Zlatna, 15. Maiu 1861. (Urméza subscriptiunile.)

БЪНГАРИЯ. Песта, 15. Мај п. См.... Еп се верификъ Длъг Бабеш, рошънл дисе авръ de a се изпта пентр джесчъ, къчи опиниене пъблъкъ тариаръ ера дп контра лв, дп вртареа ваймлеръ респъндите агътъ прп жърнале. „Pester Lloyd“ — „Magyar Ország“ ш. а., къти ши поте прп ачея кари фръ контрапаръ лв, къндъ ера съ се алегъ ла Арадъл по, тариаръ даръ дас гиене de реакционаръ.

Домниоръ Б. фб алеcъ дп 24. Априле de препresentante алъ юзъпилоръ din черквъ Сашка дп Каравицъ, — ривалъл лв ера пъ advokatъ de аичи Леоп. Фізленъ, тариаръ, фостъ emigrantъ. А достъ алеcъ прп акаимацъне. Вотicare с'а фостъ дпчепатъ, дисе изпъче се възъ къ din 30. ши къдива пичи изпълъ пъ а вотоатъ пентр D. Фізленъ, дол din партida лв, изпъче пъсеръ протестъ дп протоколъ дп контра алециверитъл лв. Б. се дпдепътъръ ши не заскиндъ протоколъл, ши се веде къ ачештъ 2 domni алъ фостъ отъ партida ривалъл, къ дисъ дпдепътъръ лоръ дп прокънъръ лв D. Б. прп акаимацъне de алегатъ. Едъ ши de акона едъкъ къ de партida лв. Ф. п'ах фостъ алъ декътъ аче 2 къ яръ дп протоколъл креденционалъ е скрисъ, къмъ „ла черереа лоръ 2 indibizъ din партida лв. Ф. (изтеле ачесторъ 2 пъ спитъ зас) с'а дпчепатъ вотicarea.“ Акът фанта аста дпкъ е илегалъ, къчи лециле din 48 zidъ, ка че пътъ 10 се ф'е кари пофтескъ отicare, протоколъл пъ с'а съскрисъ пичи прп ачештъ 2, ши то-зи комиоизне верификътъре ши къ джесца таи тутъ каса препр-ентандълоръ ла дпчепатъ ера гата се измълчче алецереа дп вр-тареа изпълъ протестъ анонимъ (!!) пътъ къндъ дп тълте ръп-зъл верификъръ de ачелъ, зnde с'а дптъмълатъ върсъръ de съп-е. (!!) дп креденционалъ D. Б. ера протеотълъ „къмъ Длъ-Бабешъ пъ поте фи алеcъ de бръ че пъ е алегъторъ. D. Б. е екретаръ ч. р. ла къртеа de касацъне дп Biela дп Австрия ин-териоръ, Длъг ар' поте фи алегъторъ пътъл не въса дипломъ ад-окациале, de ачеста дисе пъ с'а фолоситъ чи а лвътъ постъ дп Biela, дп дпделесълъ лецилоръ din 48 дпделесълъ пътъл аколо отъ фи алегъторъ, зnde алъ локзълъ ставълъ; D. Б. даръ поте фи алегъторъ дп Biela ши пътъл ка атаре пъ аре калификациене de фире алеcъ дп Бънгария.“ Комиоизне верификъцъонъл din то-иже креденционалъл ши datъ пъререа къ алецереа „e de пъ-тикатъ.“ Опиниене комиоизне фб прпмътъ къ „helyes, helyes“. Акът се скълъ Dn. Mihályi, дисъ джесчъл DD. Фаэръ, Владъ, Szulló, Iavanaugh, Benjikai Lajos, Tisza Lajos, Bodon, Mani, Baia si Bordanъ пентръ, еръ Halász, Nyáry, Terényi si Szilágyi Vigili дп контра верификъръ. Аргъмънте ера лвъ ти динтъ о-парте ши динтълъ; рошънл доседири къ дп лециле din 48 пътъ пикъръ, къмъ ачея кари ши басенъ дрептълъ de алегъторълъ дипломъ пътъл аколо потъ фи адеши, зnde локбесълъ. Длъ-Бабешъ а фостъ че е дрептъ дп Biela ла къртеа ч. р. de касацъ-не, дисе ши аколо а фостъ ла секциене пентръ Бънгария, ши дп ладитъ de бънгръ (пъ тариаръ) прп аста даръ пъ шиа пердѣтъ

дрептълъ de чие зигаръ, ши ка атаре поте фи алеcъ дп Бънгария, афаръ de ачеа D. Б. дп 6. Априле локзъште дп Песта, е трап-опъсъ ла кърия септемврълъ, ши пътъл дп 24. Априле — аша-даръ къндъ локзъ дп Бънгария — фб алеcъ, алецереа дп даръ е легалъ, ши елъ требъе верификатъ. Контраръл дптъръл аргъмънтеle протоколъл, дпкъ се таи афмаръ прекът киаръ ши Nyáry ши de ачея кари афишъл къ тестълъ леци: „választható mind az ki választó“ (алециверъ е ачела, каре е алегъторъ), аша требъе дпцелесъ, къ пътъл ачела поте фи алеcъ каре е дпскрисъ de але-гъторъл, къчи ачела каре пъ е дпскрисъ пъ е алегъторъл, — Б. пъ е дпскрисъ пикъръ; ашадаръ елъ пичи киаръ локзъндъ дп Бънгария п'ар поте фи алеcъ, „acheatъ motivъ дисе пъ фб апровацъ de каса, къ атвъл паремице пичи жъмътътate din Dлоръ п'ар фи алегадъl. — Не лъпъ туте къ рошънл се-опъсъсеръ din респектъри се еспъче лециле дп фавбреа лоръ, тотъшъ дъкъ пъ фъчеа D. Vladъ дптър-варе de националитет din ea, пъ штъл de се верифика Dn. Б. сътъ ба. Де къте опъл адъчеа лъпънл motivъл, къмъ де ши а фостъ D. Б. дерегъторъл ч. р. дп Biela, тотъшъ: п'а фостъ дп сервъцъ пемъдесъл чи бънгресъл, тотъдъзна протестъл шагиаръ ши етргацъ къ „nem igaz“, ла че Dлъg Vladъ ле реопъсъ къ „nincs пъ zicé kъmъ ачея а фостъ дерегъторъл конституционъл шагиаръ, чи къмъ къ а фостъ о секциене а кърия de касацъне спечиалъ пътъл пен-тръл требъе шагиаре, ши аста пъ се поте ignora domnulorъ! къ а състатъ 11 ап, штъл къ ши динтъл D. Б. сътъ ка чие шагиаръ а окъпъл постъл топънъл, къчи алтъш п'аръ фи автъл локъ аколо, даръ de алтънътреа прекът тиа ми се 'тпаре дпвершънъреа че о обсервъзъл едъ аичи въчъдъкъл пъ е пентръ ачеа къ доръ елъ п'аръ аве калификациене прескръст прп леце, чи таи пътъл пентръкъ дп II. Loidъ с'а пъблъкъ дп зиделе трекъте о кореспондингъ, дп каре'лъ пътесъл реакционаръ.

Domnulorъ! едъ къмъскъ пе алеcъ, къмъскъ пе алегъторъ ши къмъскъ дптърциръръл. Ромънл пъ 1'ах алеcъ пе елъ ка пе реакционаръ, къчи рошънл пъ спитъл реакционаръ, чи л'ах алеcъ ка пе вълъ бърбатъ теритатъ алъ пацънъ, каре атътъ пе кълъ прива-те кътъ ши прп жърналътъкъ ши а къштътъл о таре попълорътъ ши аре шаръл терите пайтеа пацънл сале, че се веде ши din ачея дптърциръръл къ елъ фб алеcъ прп акаимацъне, — дрептъчесъ едъ декъръзъ кореспондингъ din Loidъ de о скорнътъ фалъсъ (in-съмътъ!), Б. пъ е реакционаръ, ометъл реакционаръ пъ сине аичи ка съшъл периклитеze ecistънда, чи решъне акасъ пе поте тръл дп начо etc. etc.“ — Magiarъл възъръ къ пъ е лвъръ de глагъл ши дисъ Dлъg Vladъ дп локъ се скълъръ ши ворбъръ тотъ изпълъ дисъ пътъл 5 inshъ пентръ верификъре, ши изпълъ ши zicъ „I паре реъ къ din оръче дптърваре се фаче дптърваре de националитет, че поте лза о dipenчъне фортъл периклъсъ,“ de алтънътреа елъ афъл къ алецереа о'а дптъмълатъ дисъ леце, ши съ се верифиче. дп fine дисъвъл ворбъръ 15 inshъ, вълндъ лвъръ ла вотicare, прешединтъл провокъл пе че сътъ de opiniонъл комиоизнъл ве-рификътъре съ се скъле, ши аша се педикаръ вр'о 20—30. Длъ-Бабешъ се декъръ de верификатъ. Портареа рошънълоръ дп тръва ачеста теритъ тутъ рекъпюшънда, ши пе дъ сперандъл къ ши дп въиторъл ва domni. дптъръ джесчъл о solidaritate дп туте казселе de интъреошъл пацънъл. —

Dинтъл абелагацъл рошънл пътъл Dпвлъ Padnel алеcъл черквъл Богшъя пъ се верификатъ пътъл ачеста ши алеcъл Padnel — прекът дпцеледетъл — бравълъ жъне пацънълстъ din Apadъ D. Ioane P. Deseheanъ, пе каре къ вълъръ л'ах аштентътъл.

Мъле се воръл дпчепе дееватериле дп dietъл асъпра проек-тилъл лвъ Deak, ши пайте de туте дптърваре че есте de фъктъ? Adresъл съдъл деевицъне?

Абелагацъл рошънл цинъръ еръ дела 5—9 бре саръшъ конфе-риенъл ши о континълъл азъ дела 11—1 бръ, дп каре се дисътъл проектилъл лвъ Deak din пътъл-de-bedere рошънл, ши с'афъл тълте пътъл de модификацъл, с'афъл формълъл пеште amendemente, деспре каре ла тимълъл съдъ.

Ла ачеста фб de фадъ ши Dn. Мопасси, каре пъ фб ла чеа дълтълъл; еръ din контръ Dn. Папъ Йанош пъ штъл дин че казсъ пичи еръ пичи азъ п'а венитъл, фиреште пичи D. Маргъ ши пъл' ачеста пичи D. Іора. —

Десватериле асъпра адресъл op деевицъне деекъръл ши дп 18. ши паренъсе, къ воръл решънл пе лъпъл адресъл; финдъл персънъле челе таи дпсемпнате, прекът бар. Оетвеш, Сомсъч сътъ de ач-еста пътъре; дисъ тоцъл реопънъл патента din 26. Фебр. ши стаъ пътъл пе лъпъл реотътъреа конституцънъл din a. 1847/8 дп тутъ дптърциръл са, дп каре воръл фаче елъ модификацъл ка се тълко-тъокъ пацънъл тълтъде.

Официалъл de статъл ши финанцилъл с'афъл пъсъл дп Бънгария сътъ i-спидикънъл тълтъръ, спре аи апъра дп контра еспърърълоръ din партеа комитатеншълоръ.

Славачіл аă ешітѣ къ бѣ прокламѣ, пріп каре конкіатѣ пе паціоналѣ пе б. Іспілѣ ла конгресѣ паціоналѣ дп капітала комітатѣ Тиродѣ, спре а'ші формата претенсіоніе, деопре чеа че оз се душтиїце вічеспанблѣ din ком. Тиродѣ.

АВСТРІА. В іене. Маiestatea Ca a рѣдикатѣ пе патріархъ Іосіф Раіачіч ла рангѣ де баронѣ алѣ статвалѣ австріакѣ, ка кавалерѣ коронеи de ферѣ I. класъ, къ предикатѣ „Бріпскі“, каре се речьши ші ла браташі фрателѣ съѣ.

Маiest. Ca дп Триестѣ а атпестіатѣ пе тодї kondemnaцї де Ікътъ жадеблѣ марціалѣ din Триестѣ. Сенатъ имперіалѣ дпъ dapea adrecsei ла десбатере требѣ експоміче де статѣ. Despre dieta Apdealului орі трътітереа denotaціilor ла сенатѣ чекълъ пътai скорпіонѣ.

Кължѣ, дп 17. Маіз 1861.

Жърътвътѣлѣ атплоіаціilor. № штімѣ ка че жърътвътѣлѣ аă depasѣ атплоіацію ротънї, кари къ органісареа пресінте — пріп denuntare орі алецерѣ аă дптратѣ дп постѣ. Ачоатѣ обжетѣ дпсъ не інтересѣзъ фортѣ, пептре къ есте стражълегатѣ de касса паціоналѣ ші ппне ла пробѣ totбодатѣ ші търіа de карактерѣ а върбацилорѣ поштѣ.

Еатъ о історіѣ скрѣтѣ dap' інтересанте, че с'а дптжшплатѣ ла noі, кіарѣ дп 15. Маіз — дп апіверсареа редпвірѣ паціоналѣ!

Комітатѣлѣ кошітатѣлѣ постѣ Кожокна авѣндѣ дп 14. але л. к. адѣпаре, дпъ че а десітѣ ка пе 23. але л. к. се конвѣче конгрегаціонеа маркале — а алесѣ провісопів — ші ппнѣ атвпчї пе D. I. Шіпотарѣ de в. потарѣ. Алесълѣ, каре дп комітатѣлѣ Добочеі а рефсатѣ ачестѣ постѣ, ші дпкъ din пріпчіпів, къ пътai dela o адѣпаре маркаль пбте се прітѣскъ врео алецерѣ, акута ла дптрепнерае постѣ — ші дпъ че о'а дефінтѣ zisa маркальї, о'а pecolbіtѣ а пріпі ad actum пептре конгрегаціонеа ппнѣ че ачёста ш'ар фаче алецеріе сале. Пептре інтересѣлѣ літбенѣ ротънѣ ера аста ші о печесітате үрцентъ.

Дп 15. фѣ дарѣ кіематѣ дп комітатѣ ка се depasъ жърътвътѣлѣ. Алесълѣ а пофтітѣ съ і се арете формата de жърътвътѣ, ші възъндѣ къ ачеа съпъ — пе лециле din 1848 некондіонатѣ, се десіарѣ франкѣ, къ жърътвътѣлѣ арѣтатѣ пе пote се'лѣ depasъ. Ораторії mariaprl deodatѣ сърірѣ се апвче къвътѣлѣ, кътѣ 5—6 ворбіаі deodatѣ, ка съ'лѣ капачітѣзъ — съ'лѣ дпдренгѣ — съ'лѣ дпдренгѣ ла жърътвътѣ пе D. Шіпотарѣ. Дпдренгѣ леа фостѣ totѣ останѣ! Dn. Шіпотарѣ леа спѣсѣ възъндѣ ші къ солідітатеа ч'лѣ карактерісѣзъ, „къ джесълѣ ка ротанѣ пе пote съ се рпнѣ de тръпѣлѣ паціонеа сале — пе пote се жъре некондіонатѣ ne leciile ачеле, каре de паціонеа са пе съпъ реклоскѣте. Елѣ есте гата а жъра крединѣ Domnitorulѣ ші патріе, прекѣтѣ ші лецилорѣ ei; dap' апоі дптребареа, къ каре leci se фіз облегътобре ші каре пе? се ва devidе пътai de патріеа лециола-тѣ, dimprezълѣ къ монархѣлѣ.“

Аша D. Шіпотарѣ с'а ретрасѣ, а ціпѣтѣ опбреа зілei 15, ші с'а арѣтатѣ colidѣ ші копоекзентѣ прекѣтѣ а фостѣ ші ппнѣ акута. Еарѣ францї mariaprl — вѣлї пропнпеаѣ, ка об'лѣ арате ла гъбернѣ! — алдї се арѣтадѣ тъхнї, dap' аă фостѣ ші de ачеа карїтѣ къвъннindѣ стареа впнѣ ротънѣ 'i a datѣ totѣ дрептѣлѣ.

Ачесте ле дптрѣтѣштѣ ка съ пе дпфорштѣштѣ ші съ пе ферітѣ de кърсъ, — къ дѣкѣ францї mariaprl ворѣ пофті жърътвътѣлѣ de ачестеа ші дпнainte de timnѣ ворѣ есерца форцъ то-рале; атвпчї noі пе вомѣ къпѣта пічї впнѣ ротънѣ de оmenie, каре се воіескѣ а фі атплоіатѣ.

Дп сесіонеа комісіонеа de комітатѣ ціпѣтѣ дп 16. Апріліе а. к. D. protopopѣ Negruлѣ, дпкъ къндѣ къ totѣ патріеа къвътѣлѣ кошѣтѣлѣ ескідіреа преоділорѣ дела конгрегаціоніеа маркале, ia zicѣ Iaгotritatea Ca комітеле с. ка се прітѣскъ ротънї лециле din 1848 къ впнїеа, ші атвпчї ворѣ фі дпдренгѣцї а два парте ші преодїлѣ ла конгрегаціоніеа маркале. Dn. protopopѣ ia реплікатѣ, къ ротънї пе ле потѣ пріпі din касъ, къ пе ведѣ ші пе афѣ дп ачеле пічї о гаранцї сігврѣ пептре паціоналітатеа ші літба ротанѣ — la каре iaлѣ респнпѣ впнї днтре францї mariaprl, къ дефектѣлѣ ачеста се ва озпнї дп dietъ; ер' Domnulѣ protopopѣ lea zicѣ: „E sine, Domnulorѣ mei, дарѣ дѣкѣ ротънї ap' пріпі акутѣ дпнainte de dietѣ лециле din 1848, се пote дп-тжшплата, ка диета веніторіѣ стѣндѣ пе таі пътai din depaтaцї mariaprl се zicѣ, къ лециле съсѣ indiцїтate фіndѣ adse дпtr'o dietъ легаль, ачеле пе ле пote се'лѣ пе ле ва modifika, ші аша de-пїтатї ротънї речьши пътai de minoritate, ротънї ворѣ се речьши варѣші пътai ка ліпїтѣлѣ дп веќиаѣ съѣ пътѣлѣ; десї дарѣ пе e de че се mal форцъ дпtr'atata шесврѣ прітїреа лецилорѣ din 1848, ппнѣ къндѣ дп dieta веніторіѣ пе ni се ва гаранта

паціоналітатеа ші літба, каре ла noі ротънї din вѣкѣрѣ о'а прѣ-
фѣкѣлѣ дп idez фіксъ; ші се ведеу ла къ de miapre, къ пе ліпгъ
тотѣ астфелів de deckerъчпї, категоріче, тотѣ се таі дпчбрѣкъ а
пе іспїтї. — (Ba үрта.)

РЪСПОНСРІ.

Ла A. В—Z. Артіклелѣ пеърценте съѣ партікларѣ се пъс-
трѣзъ пептре алтѣ тішорѣ, къндѣ челе de импортацї таі цепе-
раль паціоналъ пе червѣ къ топѣ императівѣ пълікаре дптедітѣ.
Чине вреа totвші пълікаре дптедітѣ, о пote фаче дпtr'зпѣ оз-
плементѣ de жътътатеа кълѣ трътітѣндѣ 15 фр. m. a. пептре ті-
пографї. Ачеста ка респнпѣ.

Макълѣ ажъпце ла децетѣ. DD. рестану къ прептме-
ръчпїе съ біевоібокъ а пе таі амъна пічї впнѣ minatѣ рѣбіеа,
чі се трътітѣ рестанца ші кредителе, ка се пе фітѣ дп-
декацї. —

МІЖЛОАЧЕ АЖДТЪТОАРЕ.

(Уртare din Nr. 35.)

Алтѣ компендій школастіче din Прілчіпate ле тречетѣ астъ-
датѣ къ ведеpea, din какъ, къ ачелеаш пе ажѣтѣ ла скопълѣ че
не е префіпѣ къ реферіпѣ ла історія Трансіланіе.

Dintre кърдїлѣ історіче скрісе дп алтѣ літбі дпчепетѣ дп-
адінсѣ къ челе таі компендіоce, mal скрѣтічеле, пе каре ле потѣ
къштїга ші чеі таі лінсї, ле потѣ чітѣ ші чеі таі тарѣ окнапцї;
обсервътѣ дпсъ, къ фортѣ рапе din ачелеаш скріе чева дпнадинов
ши деспре ротънї, чі пе паціонеа ротънї о трактѣзъ съѣ пътai
ка de невоіе, съѣ ка дп бажокърѣ, съѣ ка дп глашъ ашea, дп-
кътѣ ротънїлѣ чітіторѣ констражисъ totвші de дпнрепнѣрѣ а ле
чітѣ, требвѣ съ отea фортѣ дештептѣ ші таі ыптеіз арматѣ біе
къ Шілкай ші П. Маюрѣ eto. съ ле ппнѣ totѣdeazla пе прора
крітіче съпѣтбсе. Есте къ totвлѣ алтѣ чева къ докумінтеле ші
хрісбове оріонале астептіче, пе каре казѣтъ съ ле іаі ашea пр-
кът ле афї.

Дечї съ дпчепетѣ къ:

Martin Felmer Primaе lineae Historiae Transilv.,
antiqui, medii et recentioris aevi. Accesserunt

Observationes eritiae et pragmaticae cum decem excursi-
bus opera Josephi Caroli Eder. Cibinii 1803.

(Acstea doue compendii imbinante dau temeli'a la
unu compendiu de istoria Transilvaniei, de es. pentru
clasele gimnasiale.)

Kleine siebenbürgische Geschichte zur Unterhaltung und
Belehrung. Von Lukas Joseph Marienburg, Rektor des ev.
Gymnasiums zu Kronstadt. Pest 1806. (Fara critica si cu
reu cugetu catra romani.) —

Neugeboren, Geschichte Siebenbürgens 1833. (Cu
ura mai pucina, insa si cu critica pucina.) —

De aci incolo pentru scrutatorii istoriei vomu im-
partasi unu catalogu regulatu remasu dela reposatulu conte
Iosif Kemény si tiparitu de Dr. J. F. Neigebaur, fostulu
generalu-consulu in Iasi la calcajul caitii sale titulate „Da-
cien aus den Ueberresten des classischen Alterthums 1851.

Telegramu.

Кължѣ, 24. Маіз. Пептреъ ротънї чеі че пітескѣ чепѣ
de 8 фр. се ескісерѣ дела конгрегаціонеа маркаль, че е а се
цинѣ акутѣ, ротънї din комітатѣ Тиродї ешірѣ din комісіоне
афарѣ; протестарѣ дп контра асторѣфелів de маркаль; се де-
кларарѣ, къ ла астфелі се конгрегаціонеа пе ворѣ ла пічї о пар-
те. Medanѣ, adi. жаде чекълѣ ші a datѣ dimicionea. Mare сен-
саціоне.

Din Ротънїa: Ministeriul Katarciis къзѣ а чіпчea зі дпъ
паштере. Dn. Напѣ e de поѣ кіематѣ пріп телеграфѣ ла Бѣк-
рештѣ, се компнпѣ впнѣ singvрѣ ministere. Алтѣ версіоне: Сте-
фанѣ Голескѣ дела комісія централь e дпсърчіпатѣ а комісіоне
впнѣ ministere провісопів. Пептре Dampneze, че конфкоівѣ ші
diffсionе!

Din афарѣ се окрѣ, къ Кошѣтѣ e дп Тиродї znde віе ші
Клапка. Леционлѣ mariaprl e 2000 mi Kozloni крede, къ ма-
riaprl се ворѣ поста дп Лотвардія. —

Гарашанилѣ аблегатѣлѣ Сербіе се рѣптбоче дела Порть къ
Отерѣ Наша ші адуче сперанце, къ Порта ва колчеде dopindеле
Сербіе челе деале.

Англія джї аратѣ таїцтіреа къ коногтѣціонеа австріакѣ ші
анасть, къ печесітатеа европеъ e, ка Австріа се състѣ.